

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту організацій та ЗЕД

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Кузнецова І.О.

_____ (підпис)

“ ____ ” _____ 201_ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 073 "Менеджмент"
за магістерською програмою професійного спрямування
"Менеджмент організацій"

на тему: «Формування системи контролінгу на підприємстві ТОВ
«Людмилівський елеватор»»

Виконавець:

студент факультету економіки
та управління підприємництвом
Гусякова Інна Олегівна

_____ /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор
Кузнецова Інна Олексіївна

_____ /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. КОНТРОЛІНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	5
1.1 Сутність контролінгу та його функцій.....	5
1.2 Види контролінгу та характеристика його методів.....	15
1.3 Система контролінгу як основа управління фінансовими ресурсами підприємства.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ НА ХЛІБОПРИЙМАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	29
2.1 Характеристика хлібоприймального підприємства ТОВ «Людмилівський елеватор».....	29
2.2 Аналіз елеваторної галузі як зовнішнього середовища прямого впливу.....	34
2.3 Аналіз фінансових показників.....	41
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ ТОВ «ЛЮДМИЛІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР».....	47
3.1 Аналіз проблем фінансової діяльності ТОВ „Людмилівський елеватор“.....	47
3.2 Формування системи контролінгу фінансової діяльності ТОВ „Людмилівський елеватор“.....	52
3.3 Організація системи контролінгу ТОВ „Людмилівський елеватор“.....	67
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73

ВСТУП

В сучасних умовах господарювання підвищуються вимоги до гнучкості управління. У цій ситуації неодмінною умовою вдосконалення методів управління є повне використання внутрішніх можливостей підприємства, тобто створення дійової системи внутрішнього обліку і звітності.

Нестабільність як зовнішніх (глобалізація економічного життя, загострення конкуренції на внутрішніх і світових ринках і т. ін.), так і внутрішніх (зміни в обсягах виробництва, пошук надійних партнерів і постачальників, збільшення дебіторської і кредиторської заборгованості) чинників висувають додаткові вимоги до управління бізнесом підприємства. Як наслідок цього - пошук більш нових та досконалих систем управління, що забезпечують гнучкість і надійність функціонування підприємства. А це в свою чергу передбачає вироблення механізмів координації і контролю всередині системи управління. Такі умови можна забезпечити завдяки впровадженню системи контролінга на підприємстві. Така підсистема забезпечує підтримку виконання головної економічної цілі підприємства: одержання прибутку. Все зазначене визначає актуальність обраної теми дипломної роботи.

Мета дипломної роботи полягає у підвищенні показників фінансової діяльності підприємства шляхом формування системи контролінгу з урахуванням специфіки елеваторної галузі.

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення ряду взаємопов'язаних завдань, які були вирішені в дипломній роботі:

- дослідити сутність контролінгу та етапи процесу формування підсистеми контролінгу на підприємстві;
- провести аналіз розвитку елеваторної галузі;
- провести аналіз проблем фінансової діяльності ТОВ „Людмилівський елеватор“ та визначити пріоритетні напрями підсистеми контролінгу;

- розробити заходи щодо формування підсистеми контролінгу діяльності підприємства „Людмилівський елеватор“;
- розробити заходи з організації служби контролінгу на підприємстві „Людмилівський елеватор“.

Предмет дослідження дипломної роботи – ТОВ „Людмилівський елеватор“.

Об’єкт дослідження дипломної роботи є процес формування підсистеми контролінгу підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані сучасні загальнонаукові та спеціальні методи: логіко-теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу, статистичного аналізу, фінансового аналізу, ABC-аналізу, дерева прийняття рішень.

Наукова новизна полягає в удосконаленні процесу формування підсистеми контролінгу шляхом введення етапів «формування кількісних стандартів» та «формування системи діагностики», що надає змогу в повній мірі досягати запланованих фінансових результатів.

Практичне значення роботи полягає в тому, що запропоновані заходи з впровадження підсистеми контролінгу дозволять скоротити суму дебіторської заборгованості на 15 % та суму кредиторської заборгованості на 20 %. Це в свою чергу дозволить суттєво поліпшити показники поточної ліквідності та ефективності використання оборотних активів, а також значно покращить показник фінансового циклу.

Гусякова І. Підсистема контролінгу в системі управління підприємством / Гусякова І. , Кузнецова І.О. // «Сучасні технології менеджменту»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 22 листопада 2017 р.. - м. Луцьк, 2017. – С.84-85

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідження теоретичних та практичних питань контролінгу дозволяють зробити такі висновки та пропозиції:

1. Концепція контролінгу доповнює концепцію управління за цілями. Вона є вартісно-орієнтованою, тому найважливішим в її системі є спрямованість на економічний результат. Осередком концепції контролінгу є аналіз причин відхилень фактичних результатів діяльності від запланованих та їх усунення з використанням спеціального механізму „регулювання за відхиленнями”. Виходячи з сутності контролінгу та на підставі систематизації наукових досліджень нами вдосконалено процес формування підсистеми контролінгу на підприємстві через введення етапів «формування кількісних стандартів» та «формування системи діагностики», що надає змогу в повній мірі досягати запланованих фінансових результатів.

2. За результатами аналізу елеваторної галузі надано її характеристику та встановлено, що в цілому вона є прибутковою і на сьогодні система підприємств хлібопродуктів є одним з секторів економіки, що найбільш динамічно розвивається.

3. Аналіз існуючої системи планування та контролю за фінансовими ресурсами на підприємстві „Людмилівський елеватор“ дозволяють стверджувати, що обмеження її лише планом з прибутку є неефективним. За результатами аналізу поточних фінансових показників та обігового капіталу підприємства нами виокремлено два пріоритетні напрямки підсистеми контролінгу підприємства „Людмилівський елеватор“:

- ✓ планування та контроль грошових потоків;
- ✓ планування та контроль дебіторської заборгованості.

4. Для розробки заходів щодо ефективності оборотності дебіторської заборгованості було використано ABC-аналіз. За його допомогою нами було визначено:

- які споживачі підприємству дають більший оборот реалізованих послуг;
- які споживачі мають більшу дебіторську заборгованість;
- у яких групах більша частка неповерненої дебіторської заборгованості.

Поділ клієнтів з використанням ABC-аналізу надав можливість розробити низку заходів з повернення дебіторської заборгованості. З використанням методу дерева цілей обґрунтовано доцільність прийняття рішення про пом'якшення умов розрахунків для споживачів групи С.

Для здійснення другого пріоритетного напрямку формування системи контролінгу фінансів – планування та контролю грошових потоків, запропоновано використати планування грошових потоків.

5. Виходячи з окреслених повноважень та проведеного порівняння організаційних форм служби контролінгу запропоновано створити в планово-економічному відділі посаду контролера.

Список використаних джерел:

1. Азізова К.М. Контролінг на підприємстві: сутність та зміст / К.М. Азізова // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. – Випуск 241: в 5 т. – Т.ІІ. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2015. – С.461-473
2. Балабаш О. С. Формалізація складових моніторингу стійкого розвитку хлібоприймальних підприємств / О. С. Балабаш // Вісник соціально-економічних досліджень : збірник наукових праць. – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2016. – № 1 (60). – С. 99-109
3. Богатирьов А. М. Планування діяльності підприємств харчової промисловості в умовах ринку: (Монографія) / А.М. Богатирьов, А.І. Бутенко, І.О. Кузнецова – Одеса: : Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2003 – 274 с.
4. Богатирьов А. М. Система внутрішньозаводського планування: структурний аспект / А.М. Богатирьов, І. О. Кузнецова // Науковий журнал: Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький – 2005 - №5, Ч.2, Т.1. – с.43-47
5. Валуев Б.И. О некоторых концепциях, составляющих альтернативу целостной системе управления предприятием / Б.И. Валуев // Економіст. – 2004. - №10. – С.30-33
6. Дайле А. Практика контроллинга. / А. Дайте. Пер с нем.- М.: Финансы и статистика, 2001.- 336 с.
7. Дем'яненко С. До питання про стратегію розвитку аграрної політики України / С. Дем'яненко, І. Свіредська // Економіка України. – 2014. – № 3. – С. 72-79
8. Килимник В.Й. Еволюція контролінгу, його місце та роль в економіці підприємства / В.Й. Килимник // Економіст. – 2014. –№1. – С.47-49
9. Контроллинг в бизнесе. Методические и практические основы построения контроллинга в организациях / А.М.Карминский, Н.И.Оленев,

А.Г.Примаков, С.Г.Фалько – М.: Финансы и статистика, 2002.- 256 с.

10.Контроллинг как инструмент управления предприятием / Е.А.Ананькина, С.В.Даниловичин, Н.Г.Даниловичина и др.; Под ред. Н.Г. даниловичиной. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2003. – 279с.

11.Концепция контроллинга: Управленческий учет. Система отчетности. Бюджетирование / Horvath & Partners: Пер. с нем. – М.: Альбина Бизнес Букс, 2005. – 269с

12.Кузнецова І. О. Аналіз структурних детермінант інтенсивності конкуренції на ринку послуг хлібоприймальних підприємств / І. О. Кузнецова, А.І. Маркова // Вісник східноукраїнського національного університету ім.. В.Даля. – 2013. - № 11 (200). – С. 147-151

13.Кузнецова І. О. Економіка підприємств хлібопродуктів: Навчальний посібник / І. О. Кузнецова // Одеса: Атлант, 2013. –325 с.

14.Кузнецова І.О. Моніторинг як складова процесу управління підприємством хлібопродуктів: теорія та методологія (Монографія) / І.О. Кузнецова. – Одеса: ВПП „Друкарський дім“, 2009 – 228 с.

15.Кузнецова І. О. На жаль, у нас розвивається вивіз торгівля зерном при зменшенні його внутрішнього споживання / І. О. Кузнецова // Зерно і хліб. – 2010. – №1. – С. 14-16

16.Кузнецова І. О. Організаційно-економічна модернізації галузі хлібопродуктів як основа продовольчої безпеки держави / І. О. Кузнецова, Ю. В. Карпенко // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. - Херсон, 2014. - № 15 (4). - С.132-138

17.Кузнецова І. О. Організаційно-економічні передумови модернізації підприємств хлібопродуктів / І. О. Кузнецова // Науковий вісник ОНЕУ. – Одеса, 2015. - № 6 (226) - С. 132-145

18.Кузнецова І. О. Планування діяльності підприємств: структурний аспект: монографія / І. О. Кузнецова, Ю. В. Карпенко. – Одеса: Атлант, 2012.

19.Кузнецова І.О. Планування в концепції контролінгу / І.О. Кузнецова //

Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – Хмельницький, 2007. – №3, Т.1. – С.58-61

20. Кузнецова І. О. Стратегический вектор развития национального зернового рынка как основа устойчивого экономического роста Украины / І. О. Кузнецова // Бізнес Інформ, ХНЕУ – 2011. – № 7 (1). – С. 69-72

21. Кузнецова І. О. Стратегічне управління хлібоприймальними підприємствами як основа продовольчої безпеки країни: монографія / І. О. Кузнецова, О.О. Кюне // Одеса: Магістр, 2016. – 124 с.

22. Кузнецова І. О. Стратегічний аналіз галузі як інструмент визначення загроз економічній безпеці підприємств хлібопродуктів / І. О. Кузнецова, О.О. Кюне // Економічний аналіз – Тернопіль: ТНЕУ. – 2016. – Том 23 № 2. – С. 73-78

23. Манн Р. Контроллинг. / Р. Манн. Пер с нем.- М.: Финансы и статистика, 1992.- 208 с.

24. Манн Р. Контроллинг для начинающих / Р. Манн, Э. Майер. Пер с нем.- М.: Финансы и статистика, 1992.- 208 с.

25. Оліфіров О.В. Контролінг інформаційної системи підприємства в умовах невизначеності: Монографія. / О.В. Оліфіров. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2004. – 238 с..

26. Орлов О.А. Планирование, бюджетирование и управленческий учет / О.А. Орлов // Вісник Хмельницького національного університету: Зб. наук. пр. – Хмельницький, 2006. – Т.1, № 4 – С.7-10

27. Офіційний сайт Державного комітету статистики: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

28. Офіційний сайт інформаційно-аналітичного агентства „АПК-Інформ“: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apk-inform.com>

29. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/>

30. Петренко С.Н. Контроллинг: Учебное пособие / С.Н. Петренко – К.:

Ника-Центр, 2003 – 328с.

31.Пич Г., Уточнение содержания контроллинга как функции управления и его поддержки / Г. Пич, Э. Шерм // Проблемы теории и практики управления. – 2011. - №3

32.Писчасов Ф. Инструментарий контроллинга предприятий / Ф. Писчасов, Е. Попов // Проблемы теории и практики управления. – 2013. - №5

33.Саблук П.Т. Нова економічна парадигма стратегії національної продовольчої безпеки України в ХХІ столітті // Економіка АПК.- 2012 -№4.-С. 13-19.

34.Стефаник І.Б. Поняття, сутність і причини виникнення контролінгу / І.Б. Стефаник // Фінанси України. – 2015. - №2. – С.146-153

35.Фольмут Х.Й. Инструменты контроллинга от А до Я. / Х.Й. Фольмут. Пер. с нем. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 288с.

36.Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга. / Д.Хан Пер с нем.- М.: Финансы и статистика, 2007.- 739 с.

37.Циглик І.І. Контролінг. Сутність і основи формування та функціонування контролінгу на підприємствах України / І.І. Циглик, І.О. Мозіль, Н.В. Кідрякова // Економіка. Фінанси. Право. – 2004. - №4. – С.13-16

38.Чернова В.В. Опыт внедрения инструментов на промышленных предприятиях / В.В. Чернова // Вісник Хмельницького національного університету. – Економічні науки. – 2013. - № 4. – С. 27-31

39.Шульга Н.П. Інтегрована система контролінгу в управлінні банком: Монографія / Н.П. Шульга; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К., 2006. — 331 с.